

บทที่ 4

ลักษณะภูมิหลังของพยาบาลชาย

การกล่าวถึงลักษณะภูมิหลังของพยาบาลชาย ในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อบอกให้ทราบถึง ลักษณะข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับพยาบาลชายในด้านของอายุ ระยะเวลาในการทำงาน ตำแหน่ง สถานภาพสมรส ภูมิลำเนาเดิม สังกัดของสถานที่ทำงาน และเหตุผลที่เลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในแง่ของการทำความเข้าใจคุณสมบัติ และลักษณะต่าง ๆ ของพยาบาลชายที่ทำงานในโรงพยาบาลแห่งนี้ และจะเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์และตีความข้อมูลในลำดับต่อไป โดยลักษณะดังกล่าวมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. อายุ

กลุ่มพยาบาลชายในการศึกษานี้ เป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 23-33 ปี เฉลี่ยแล้วอายุ 26 ปี โดยมีพยาบาลชายอายุ 23 ปี จำนวน 2 คน อายุ 24 ปี จำนวน 5 คน อายุ 25 ปี จำนวน 3 คน อายุ 26 ปี จำนวน 3 คน อายุ 27 ปี จำนวน 2 คน อายุ 29 ปี จำนวน 2 คน อายุ 31 ปี จำนวน 1 คน และอายุ 33 ปี จำนวน 2 คน

2. ระยะเวลาในการทำงาน

กลุ่มพยาบาลชายในการศึกษานี้เป็นผู้ที่มีระยะเวลาในการทำงานอยู่ระหว่าง 1-7 ปี เฉลี่ยแล้ว 3 ปี โดยมีผู้ที่มีระยะเวลาในการทำงาน 2 ปี มากที่สุดคือ 6 คน รองลงมาคือ 4 ปี มีจำนวน 2 คน 5 ปี และ 3 ปี มีจำนวนฝ่ายละ 3 คน 1 ปี และ 7 ปี มีจำนวนฝ่ายละ 2 คน

3. ตำแหน่ง

กลุ่มพยาบาลชายที่ให้สัมภาษณ์ครั้งนี้ เป็นผู้ทำงานอยู่ในตำแหน่งระดับ 4 มากที่สุด คือมีจำนวน 10 คน รองลงมาคือผู้ที่อยู่ในตำแหน่งระดับ 3 คือมีจำนวน 8 คน และน้อยที่สุด คือผู้ที่อยู่ในตำแหน่ง ระดับ 5 คือมีจำนวน 2 คน

บทที่ 4

ลักษณะภูมิหลังของพยาบาลชาย

การกล่าวถึงลักษณะภูมิหลังของพยาบาลชาย ในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อบอกให้ทราบถึง ลักษณะข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับพยาบาลชายในด้านของอายุ ระยะเวลาในการทำงาน ตำแหน่ง สถานภาพสมรส ภูมิลำเนาเดิม สังกัดของสถานที่ทำงาน และเหตุผลที่เลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในแง่ของการทำความเข้าใจคุณสมบัติ และลักษณะต่าง ๆ ของพยาบาลชายที่ทำงานในโรงพยาบาลแห่งนี้ และจะเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์และตีความข้อมูลในลำดับต่อไป โดยลักษณะดังกล่าวมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. อายุ

กลุ่มพยาบาลชายในการศึกษานี้ เป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 23-33 ปี เฉลี่ยแล้วอายุ 26 ปี โดยมีพยาบาลชายอายุ 23 ปี จำนวน 2 คน อายุ 24 ปี จำนวน 5 คน อายุ 25 ปี จำนวน 3 คน อายุ 26 ปี จำนวน 3 คน อายุ 27 ปี จำนวน 2 คน อายุ 29 ปี จำนวน 2 คน อายุ 31 ปี จำนวน 1 คน และอายุ 33 ปี จำนวน 2 คน

2. ระยะเวลาในการทำงาน

กลุ่มพยาบาลชายในการศึกษานี้เป็นผู้ที่มีระยะเวลาในการทำงานอยู่ระหว่าง 1-7 ปี เฉลี่ยแล้ว 3 ปี โดยมีผู้ที่มีระยะเวลาในการทำงาน 2 ปี มากที่สุดคือ 6 คน รองลงมาคือ 4 ปี มีจำนวน 2 คน 5 ปี และ 3 ปี มีจำนวนฝ่ายละ 3 คน 1 ปี และ 7 ปี มีจำนวนฝ่ายละ 2 คน

3. ตำแหน่ง

กลุ่มพยาบาลชายที่ให้สัมภาษณ์ครั้งนี้ เป็นผู้ทำงานอยู่ในตำแหน่งระดับ 4 มากที่สุด คือมีจำนวน 10 คน รองลงมาคือผู้ที่อยู่ในตำแหน่งระดับ 3 คือมีจำนวน 8 คน และน้อยที่สุด คือผู้ที่อยู่ในตำแหน่ง ระดับ 5 คือมีจำนวน 2 คน

4. สถานภาพสมรส

ลักษณะของกลุ่มพยาบาลชายในการศึกษานี้ ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีสถานภาพโสดมากกว่าผู้ที่แต่งงานแล้ว กล่าวคือมีพยาบาลที่มีสถานภาพโสดจำนวน 16 คน ในขณะที่มีพยาบาลชายที่แต่งงานแล้วเพียง 4 คนเท่านั้น

5. ภูมิลำเนาเดิม

กลุ่มพยาบาลชายในการศึกษานี้ เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัดมากกว่า ผู้ที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร กล่าวคือ มีพยาบาลชายที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัด 17 คน ในขณะที่มีพยาบาลชายที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานครเพียง 3 คนเท่านั้น

6. สังกัดของสถานที่ทำงาน

กลุ่มพยาบาลชายในการศึกษานี้ เป็นผู้ที่ทำงานในสังกัดงานการพยาบาลศัลยศาสตร์ และศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์ จำนวน 5 คน โดยแยกเป็นผู้ที่ประจำอยู่ในหอผู้ป่วย I.C.U. 3 คน หอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย 2 คน สังกัดงานการพยาบาลอายุรศาสตร์ และจิตเวชศาสตร์ จำนวน 5 คน แยกเป็นผู้ที่ประจำอยู่ในหอผู้ป่วยทางด้าน I.C.U. 3 คน หอผู้ป่วยสามัญชาย 2 คน สังกัดงานการพยาบาลผ่าตัด จำนวน 3 คน โดยประจำอยู่ในหอผู้ป่วยอุบัติเหตุ (O.R. Trauma) สังกัดงานการพยาบาล ตรวจรักษาผู้ป่วยนอกจำนวน 2 คน สังกัดงานการพยาบาล ผู้ป่วยพิเศษ จำนวน 2 คน โดยประจำอยู่หน่วยล้างไต สังกัดงานการพยาบาล กุมารเวชศาสตร์ จำนวน 2 คน โดยประจำอยู่ในหอผู้ป่วย I.C.U. ทั้ง 2 คน และสังกัดงานการพยาบาล จักษุ โสต นาสิก ลาริงซ์วิทยา จำนวน 1 คน นอกจากนี้ในการศึกษารั้งนี้ยังพบว่ากลุ่มพยาบาลชายที่ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ มักจะทำงานในหอผู้ป่วยหนึ่ง ๆ ของสังกัดงานการพยาบาลต่าง ๆ เพียงหนึ่งคนเท่านั้น จะมีพยาบาลชายจำนวน 3 คนเท่านั้นที่ทำงานในหอผู้ป่วยที่มีเพื่อนพยาบาลชายทำงานร่วมด้วย

7. ลำดับและเหตุผลในการเลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาล

ลักษณะของกลุ่มพยาบาลชายที่เป็นตัวอย่างครั้งนี้ เป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันเดียวกันทั้งหมด โดยสำเร็จการศึกษาจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ซึ่งสถาบันการศึกษาดังกล่าวจะมีข้อผูกพันกับโรงพยาบาลที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา และนอกจากนั้นโรงพยาบาลแห่งนี้จะเปิดรับเฉพาะพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันแห่งนี้เท่านั้น ไม่รับผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาอื่น ๆ โดยมีพยาบาลชายจำนวน 17 คน ที่ผ่านการคัดเลือก

เข้ามาศึกษาวิชาชีพพยาบาลโดยวิธีการสอบคัดเลือกของทบวงมหาวิทยาลัย จะมีเพียง 3 คน เท่านั้นที่ สอบเข้ามาโดยวิธีการสอบของคณะพยาบาลศาสตร์เอง ซึ่งเป็นลักษณะของหลักสูตร การศึกษาต่อเนื่อง โดยที่พยาบาลชายทั้ง 3 คนนี้จะเคยปฏิบัติงานเป็นผู้ช่วยพยาบาลมาก่อน ใน ส่วนของพยาบาลชายที่ผ่านการคัดเลือกโดยวิธีการของทบวงมหาวิทยาลัยจะเห็นได้ว่า พยาบาล ชายทั้งหมด ไม่มีผู้ที่เลือกเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลเป็นอันดับหนึ่ง อันดับสอง หรืออันดับสามเลย จะมีแต่ผู้ที่เลือกศึกษาเป็นอันดับท้าย ๆ ของการสมัครสอบ นั่นคือมีผู้ที่เลือกศึกษาเป็นอันดับห้า จำนวนเจ็ดคน เลือกศึกษาเป็นอันดับหกจำนวนหกคน และเลือกศึกษาเป็นอันดับสี่จำนวน สี่คน และเมื่อผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ต่อไปอีกก็ทำให้ทราบว่าคนที่พยาบาลชายเหล่านี้เลือกวิชาชีพ พยาบาลไว้เป็นอันดับท้าย ๆ ของการสมัครสอบก็เพราะต้องการที่จะเลือกสำรองเอาไว้ กลัวว่าจะ สอบไม่ได้ และทำให้ไม่มีโอกาสที่จะได้ศึกษาต่อ โดยที่จะมีการลดระดับความต้องการของเป้าหมายในการเลือกกลง ซึ่งในตอนแรกเขาจะมีความตั้งใจที่จะเลือกสอบเข้าศึกษาในสาขาวิชาระดับ สูงก่อน เช่น แพทย์ศาสตร์ ทันตแพทย์ศาสตร์ หรือเภสัชศาสตร์ และเมื่อพลาดจากสาขาวิชา เหล่านี้ก็จะ ได้เข้าสู่วิชาชีพพยาบาลตามที่ได้เลือกสำรองไว้ ดังเช่นพยาบาลชายคนหนึ่งกล่าวว่า

"ผมเลือกทันตแพทย์ไว้เป็นอันดับแรก แล้วต่อด้วยเภสัชอีกสองสามที่ แต่ไม่คิด มา คิดพยาบาล ซึ่งเลือกไว้เป็นอันดับสุดท้าย ซึ่งตอนนั้นเลือกเผื่อไว้กลัวเอ็งๆ ไม่คิด...."

หรือในอีกกรณีหนึ่งกล่าวว่า

".....ตอนนั้น ผมเลือกพยาบาลเป็นอันดับห้า โดยเลือกตั้งแต่หมอ ลงมาจนถึง พยาบาล เลยมาคิดที่นี่....."

พยาบาลชายเหล่านี้ยังได้ให้เหตุผลอีกว่าการที่ตนเองเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลนั้น เป็นเพราะว่า มีองค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย นั่นคือวิชาชีพพยาบาลเป็น อาชีพที่เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถที่จะประกอบอาชีพได้ทันที โดยไม่ต้องไปสมัครหางาน ทำอีก ประกอบกับในช่วงเวลานั้นฐานะของครอบครัวก็ยังไม่ดีมากนัก จึงทำให้ต้องเลือกศึกษา ในสาขาที่คิดว่าเมื่อเรียนจบแล้วจะมีงานทำได้ทันที ดังเช่นคำกล่าวของพยาบาลชายต่อไปนี้

"ตอนเอ็นทรานซ์ ผมจะเลือกแต่คณะที่คิดว่าจบแล้วมีงานทำเลย โดยเลือกพยาบาล เป็นอันดับห้า จะเลือกคณะอื่นก็กลัวไม่มีงานทำ และอีกอย่างตอนนั้นที่บ้านไม่ค่อยมีเงินด้วย"

".....ที่ผมเลือกพยาบาลก็เพราะคิดว่าเรียนจบแล้วมีงานทำเลย ไม่ต้องไปหางานทำอีก"

นอกจากนี้ยังมีพยาบาลชายบางคนได้ให้ความคิดเห็นว่าการที่ตนเองเลือกศึกษาวิชาชีพ พยาบาลนั้นเป็นเพราะว่าเลือกตามเพื่อน ซึ่งในขณะนั้นตนเองยังไม่รู้เลยว่าวิชาชีพพยาบาลเขา ศึกษากันอย่างไร แต่เมื่อมีเพื่อนมาชวนสมัครสอบจึงตัดสินใจเลือกด้วย ดังเช่น พยาบาลคนหนึ่ง กล่าวว่

"ตอนที่ผมเลือกพยาบาลนั้น ยังไม่รู้ด้วยซ้ำว่าพยาบาลเป็นอย่างไร พอดีเพื่อนในกลุ่ม เดียวกันมาชวน ก็เลือกตามเขา ปรากฏว่าผมติดมาคนเดียว ไม่รู้โชคดีหรือโชคร้ายกันแน่..."

พยาบาลชายส่วนใหญ่ยังได้กล่าวเสริมอีกว่า เมื่อตนเองได้ผ่านขั้นตอนต่าง ๆ และ เข้ามาเป็นนักศึกษาพยาบาลแล้ว ในช่วงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่หนึ่งสองสองนั้น ได้สมัครสอบ เอนทรานซ์ใหม่ เพื่อต้องการที่จะหลีกเลี่ยงการเป็นพยาบาล โดยการเลือกคณะอื่นที่ไม่ใช่พยาบาล แต่เนื่องจากว่าตนเองนั้นจะต้องมีการะในการเรียนไปด้วย จึงทำให้ไม่สามารถที่จะสอบติดได้ ดัง เช่น พยาบาลชายคนหนึ่งกล่าวว่า

"ในช่วงที่เรียนอยู่ปีหนึ่ง ปีสอง ผมก็สอบใหม่อีกนะพี่ แต่มันไม่ติด.... อาจเป็นเพราะ ผมเตรียมตัวไม่พร้อมก็ได้ เพราะตอนนั้นต้องอ่านหนังสือที่เรียนด้วย...."

หรืออีกกรณีหนึ่งกล่าวว่า

"ตอนเข้ามาปีแรก ผมลงสอบใหม่อีก คิดว่าอย่างไร ๆ ก็ขอติดเถอะให้ได้ แต่ปรากฏ ว่าไม่ติด คงสู้เด็กไม่ได้...."

ซึ่งจากการศึกษานี้ อาจกล่าวได้ว่า เหตุผลที่ทำให้พยาบาลชายตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพ พยาบาลนั้นจะมีแรงผลักดันจากหลายองค์ประกอบ ซึ่งมักจะเป็นเหตุผลที่ซ่อนกันอยู่ ทั้งจาก อิทธิพลจากตัวของเขาเอง โดยการเลือกวิชาชีพพยาบาลสำรองไว้และเป็นการลดความต้องการ ของตนเองลง จากบุคคลนัยสำคัญ (กลุ่มเพื่อน) เลือกเพราะคิดว่าจะได้มีเพื่อนเรียนร่วมด้วย และ จากอิทธิพลทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งน่าจะเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากที่สุด นั่นคือเมื่อ ศึกษาจบแล้วสามารถที่จะมีงานทำได้เลย และเป็นอาชีพที่มีรายได้ดีพอสมควร

จากลักษณะที่เกิดขึ้นดังกล่าวนี้จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดข้อสงสัยและต้องการที่จะเปรียบเทียบว่าในส่วนของพยาบาลหญิงนั้นจะมีลักษณะของลำดับและเหตุผลในการเลือกเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลเหมือนกันหรือไม่ และเมื่อผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มพยาบาลหญิง จากสังกัดงานการพยาบาลต่าง ๆ จำนวน 20 คน โดยเลือกพยาบาลหญิงที่มีอายุและระยะเวลาในการทำงานใกล้เคียงกับกลุ่มพยาบาลชายที่ทำการศึกษา ซึ่งในที่สุดก็ทำให้ทราบว่า กลุ่มพยาบาลหญิงจำนวน 20 คนนี้ จะมีลำดับของการเลือกเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลแตกต่างจากพยาบาลชาย โดยพยาบาลหญิงเหล่านี้มีการเลือกเข้าสู่วิชาชีพพยาบาลในอันดับต้น ๆ มากกว่า ดังรายละเอียดต่อไปนี้ พยาบาลหญิงที่เลือกเข้าศึกษาเป็นอันดับหนึ่งของการสอบมีจำนวนหกคน เลือกเป็นอันดับสองของการสอบ จำนวนหกคน เลือกเป็นอันดับสามของการสอบ จำนวนหกคน และเลือกเป็นอันดับสี่และห้าของการสอบมีจำนวนอย่างละหนึ่งคน และเมื่อผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ถึงเหตุผลที่เลือกเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลก็ทำให้ทราบว่า เหตุผลหนึ่งที่มีลักษณะเช่นเดียวกับพยาบาลชายก็คือ เหตุผลทางด้านเศรษฐกิจ โดยพยาบาลหญิงส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า การที่ตนเองเลือกเข้าสู่วิชาชีพพยาบาลนั้น เพราะว่าเป็นอาชีพที่มีผลตอบแทนที่ดี มั่นคง มีประโยชน์ทั้งต่อตนเองและครอบครัว และที่สำคัญเมื่อเรียนจบแล้ว มีงานทำทันที ดังเช่นคำกล่าวของพยาบาลหญิงต่อไปนี้

"ฉันเลือกเรียนพยาบาล เพราะคิดว่าเป็นอาชีพที่ดี เมื่อจบแล้วสามารถมีงานทำได้เลย ไม่ต้องกังวลเรื่องหางานทำภายหลังอีก"

"ตอนที่เลือกเข้ามาก็ไม่ค่อยชอบหรอก แต่พอมาเรียนแล้วก็สนุกดี และคิดว่าตัวเองสามารถทำงานทางด้านนี้ได้ และไม่ต้องมีภาระหางานทำอีก"

"ตอนที่สอบ ฉันเลือกพยาบาลทั้งหมดเลย เพราะคิดว่าเป็นอาชีพที่ดี มีประโยชน์ต่อครอบครัว ใครเป็นอะไรจะได้ช่วยดูแลเขาได้ มีความมั่นคง จบแล้วมีงานทำเลย และฉันต้องรับภาระส่งน้องอีกสองคนด้วย"

แต่อย่างไรก็ตามสิ่งที่มีลักษณะแตกต่างจากกลุ่มพยาบาลชายในการศึกษานี้ก็คือ มีพยาบาลหญิง จำนวนหลายคน (ผู้ที่เลือกศึกษาวิชาชีพเป็นอันดับหนึ่ง) ที่ให้เหตุผลว่า การที่ตนเองเลือกเข้าสู่วิชาชีพพยาบาลนั้นเป็นเพราะมีความชอบในวิชาชีพพยาบาล และคิดว่าเป็นอาชีพที่เหมาะสมสำหรับผู้หญิง มีความประทับใจกับภาพจน์ของพยาบาลมาก่อน จากการที่เขาได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับพยาบาล ดังเช่นพยาบาลหญิงคนหนึ่งกล่าวว่า

"ฉันเลือกพยาบาลเป็นอันดับหนึ่ง เพราะชอบมาตั้งแต่เด็ก เคยไปโรงพยาบาล เห็นพยาบาลแต่งชุดขาวแล้วชอบ เลยตั้งใจว่าจะเป็นพยาบาลให้ได้....."

หรืออีกกรณีหนึ่งกล่าวว่า

".....ฉันเลือกพยาบาลเพราะชอบนะ มันเหมาะกับผู้หญิงดี และอีกอย่างที่บ้านมีพี่สาวเป็นพยาบาลด้วย เวลาเขากลับมาที่บ้านเขาจะคุยเรื่องต่าง ๆ ให้ฟัง ฉันก็เลยชอบ และเลือกเรียนที่นี่เป็นอันดับหนึ่งเลย"

จากลักษณะของลำดับและเหตุผลในการเลือกเข้าสู่วิชาชีพพยาบาลของพยาบาลชาย และข้อแตกต่างจากกลุ่มพยาบาลหญิงที่เกิดขึ้นจะเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป